

جزوه عربی پایه هفتم، سال تحصیلی ۹۴ - ۹۳، نوبت دوم
اقسام کلمه : کلمه بر سه قسم است ۱- اِسْم ۲- فِعْل ۳- حَرْف

تعریف اِسْم : کلمه ای که برای نامیدن به کار می رود و به خودی خود، دارای معنی مستقل باشد و دلالت بر زمان های سه گانه (گذشته، حال، آینده) نداشته باشد مانند : رَجُلٌ، مَدْرَسَةٌ

اِسْم دارای علائم گوناگونی است که از جمله آن : پذیرفتن تنوین مانند: رَجُلٌ (مردی) - پذیرفتن (ال) مانند: الِکتاب - منادی شدن مانند: یا سَعِیدُ - (ة) مؤنث گرفتن مانند : شَجَرَةٌ. وبدون علائم خاص برای نامیدن به کار می رود.

تعریف فِعْل: کلمه ای است که به خودی خود، دارای معنی مستقلی باشد و دلالت بر یکی از زمان های (گذشته، حال، آینده) داشته باشد. کَتَبْتُ : نوشتم. یَكْتُبُ : می نویسد. سَیَكْتُبُ : خواهد نوشت.

تعریف حَرْف : کلمه ای است که به خودی خود دارای معنی نباشد، و علائم اسم و فعل را نپذیرد مانند : مِنْ، فِی، عَلَی، اِلَی و....

الدَّرْسُ الْخَامِسُ

فعل ماضی : فعلی است که بر حالتی و یا انجام کاری در زمان گذشته دلالت نماید.

با فعل ماضی در فارسی و ضمایر آن آشنا شده اید.

شکل	ضمیر و فعل	شکل	ضمیر و فعل
اول شخص مفرد	من رفتم	اول شخص جمع	ما رفتیم
دوم شخص مفرد	تو رفتی	دوم شخص جمع	شما رفتید
سوم شخص مفرد	او رفت	سوم شخص جمع	ایشان (آنها) رفتند

همان طور که خواندید. فعل در فارسی ۶ شکل دارد و هر شکل آن دارای ضمیر و فعل مناسب با آن می باشد.

فعل ماضی = ریشه فعل (بن) + شناسه.

اما در زبان عربی فعل ماضی دارای ۱۴ لفظ یا صیغه است، شش صیغه برای غائب (مفرد، مثنی، جمع، مذکر و مؤنث) شش صیغه برای مخاطب یا حاضر (مفرد، مثنی، جمع، مذکر و مؤنث) و دو صیغه برای متکلم (سخن گوینده) که یک صیغه آن برای مفرد مذکر و مؤنث، و صیغه دیگر برای مثنی و جمع مذکر و مؤنث است.

ضمیر : کلمه ای است که به جای اسم می نشیند و از تکرار آن جلوگیری می کند. و ضمایر به دو صورت منفصل (جدا) و متصل (پیوسته) به کار می روند.

فعل ماضی (۱) در این درس با سه فعل ماضی آشنا می شوید.

۱- اول شخص مفرد (متکلم وحده) : اَنَا فَعَلْتُ (من انجام دادم) برای مذکر و مؤنث یکسان به کار می رود، و ضمیر مناسب آن اَنَا و شناسه آن تٌ است. اَنَا غَسَلْتُ مَلَابِسِي؛ من لباسهایم را شستم.

- ۲- دوم شخص مفرد (مفرد مذکر مخاطب): أَنْتَ فَعَلْتَ (تو انجام دادی) برای یک مرد حاضر به کار می رود، وضمیر آن أَنْتَ وشناسه آن تَ است. أَنْتَ غَسَلْتَ مَلَابِسَكَ؛ تو لباسهایت را شستی.
- ۳- دوم شخص مفرد (مفرد مؤنث مخاطب): أَنْتِ فَعَلْتِ (تو انجام دادی) برای یک زن حاضر به کار می رود، وضمیر آن أَنْتِ وشناسه آن تِ است. أَنْتِ غَسَلْتِ مَلَابِسَكِ، تو لباسهایت را شستی.

نکته: هر گاه جمله به شکل مخاطب بیاید و انجام دهنده فعل آن یک اسم باشد در این صورت کلمات (یا، أَيْهَا وَأَيْتُهَا) قبل از اسم به کار گرفته می شود. هر سه کلمه به معنی ای ویا با کلماتی که (ال) ندارند، مانند: أَيْنَ ذَهَبْتَ يَا أُمَّ حَمِيدٍ؟ ای مادر حمید کجا رفتی؟. وَأَيْهَا با کلمه مذکر دارای (ال) مانند: أَيْهَا الطَّالِبُ، هل ذَهَبْتَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ؟ وَأَيْتُهَا با کلمه مؤنث دارای (ال) مانند: أَيْتُهَا الطَّالِبَةُ، هل ذَهَبْتَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ؟ ای دانش آموز، آیا به مدرسه رفتی؟.

التَّمارين

۱- جمله های زیر را ترجمه کنید، سپس زیر فعل های ماضی خط بکشید.

الف) نَعَمْ؛ إِشْتَرَيْتُ مَلَابِسَ نِسَائِيَّةً.

ب) مِنْ أَيْنَ أَخَذْتَ قَمِيصَكَ؟

ج) أَيْهَا الْمُسَافِرُ، أَذَهَبْتَ إِلَى الْفُنْدُقِ؟ لا، ذَهَبْتُ إِلَى السُّوقِ

۲- گزینه مناسب را انتخاب کنید.

الف) كَمْ تُفَاحَةٌ أَكَلْتَ؟ تُفَاحَتَيْنِ. أَكَلْتُ أَكَلْتِ أَكَلْتُ

ب) أَنْتَ الْعَلَمُ؟ رَفَعْتُ رَفَعْتِ رَفَعْتُ

ج) أَيْتُهَا الطَّالِبَةُ، هل هَدَيْتِكَ؟ أَخَذْتُ أَخَذْتِ أَخَذْتُ

د) وَجَدْتَ جَوَّالَكَ. أَنْتَ أَنَا أَنْتِ

الدَّرْسُ السَّادِسُ

فعل ماضی (۲) در این درس با دو فعل دیگر فعل ماضی آشنا می شویم.

- ۱- سوم شخص مفرد (مفرد مذکر غائب) هُوَ فَعَلَ (او انجام داد) برای یک مرد غائب به کار می رود وضمیر آن هُوَ وشناسه ندارد. هُوَ وَصَلَ إِلَى بَيْتِهِ، او به خانه اش رسید.
- ۲- سوم شخص مفرد (مفرد مؤنث غائب) هِيَ فَعَلَتْ (او انجام داد) برای یک زن غائب به کار می رود وضمیر آن هِيَ ونشانه آخر آن تِ است. هِيَ وَصَلَتْ إِلَى بَيْتِهَا، او به خانه اش رسید.

التَّمارين

۱- جمله های زیر را ترجمه کنید، سپس زیر فعل های ماضی خط بکشید.

الف) سَمِعْتَ أُمَّهُ صَوْتَ الْبَابِ ثُمَّ ذَهَبْتَ.

ب) الْمُسْلِمُ مَنْ سَلَّمَ النَّاسَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ.